

умінь, а формування читацьких та літературознавчих умінь спирається на знання, які не повинні даватися дітям у готовому вигляді. У початковій школі знання засвоюються на практичному рівні, коли, наприклад, визначення понять «композиція», «сюжет», «звукопис» не вводиться, а учні лише називають терміном відповідне явище. У ході літературних ігор відбувається закріплення та систематизація набутих читацьких та літературознавчих знань учнів. Згодом знання узагальнюються та допомагають учням під час аналізу нових творів.

Учні під керівництвом учителя грають у вікторини, анаграми, ребуси, криптограми, розгадують літературні загадки та кросворди. Поступово ігрові вправи ускладнюються, потребують застосування набутих літературознавчих знань, читацьких та ігрових навичок. Наприклад: ігри «Жива картинка», «Подорож сторінками улюблених книжок». Літературна дидактична гра, матеріалом якої є зміст художніх творів, на етапі аналізу має такі різновиди: інсценування уривків із художніх творів, створення живих картинок, співвіднесення малюнка з текстом, розміщення малюнків героїв твору у черзі їх появи.

Діти майже не замислюються, як потрібно відгадувати, яких ігрових правил необхідно дотримуватися, ігровий процес доводиться до автоматизму, однак це не перешкоджає грі залишатися цікавим та бажаним заняттям на уроці. Набуття навичок ігрової діяльності допомагає учням миттєвому включенню в процес ігрової діяльності. Викликана грою увага, уява, образне мислення спрямовується на засвоєння змісту та ідеї твору учнями початкової школи.

Дзюба А. І.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДХІД В НАВЧАННІ І ВИХОВАННІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Проблема індивідуального підходу в навчанні є чи не найскладнішою у галузі педагогічної діяльності.

По-перше, індивідуальний підхід має на меті індивідуальну роботу з кожним учнем, яка будувалася б із максимальним

урахуванням конкретних особливостей його мислення, сприймання, мовлення, пам'яті тощо, орієнтувалася б на темперамент, характер та інші особистісні якості, базувалася б на стрижневих мотивах, інтересах, духовних потребах учня.

По-друге, ця проблема містить у собі серйозну внутрішню суперечність щодо співвідношення його результатів у навчанні й розвитку людини. Безпосередньою метою його використання у шкільній практиці є, безперечно, підвищення темпу й поліпшення якості засвоєння навчальної програми. І для досягнення цієї мети слід максимально використовувати наявні здібності дитини, організуючі відповідно до їх структури навчальний матеріал, «адаптуючи» його до профілю індивідуальних особливостей.

Організуючи педагогічне дослідження індивідуального підходу, необхідно оптимально поєднувати комплекс методів, які повинні забезпечити одночасне вивчення діяльності, спілкування та інформованості особистості. Найчастіше в педагогічних дослідженнях використовують розкриті нижче методи.

Метод педагогічного спостереження – спеціально організоване сприймання педагогічного процесу в природних умовах. Розрізняють спостереження пряме й опосередковане, відкрите й закрите, а також самоспостереження. Спостереження повинно бути систематичним.

Метод бесіди – джерело і спосіб пізнання педагогічного явища через безпосереднє спілкування з особами, яких дослідник вивчає в природних умовах. Отримані результати бесіди доцільно порівняти з інформацією про особистість, отриманою за допомогою інших методів.

Метод анкетування – дає змогу підвищити об'єктивність інформації про педагогічні факти, явища, процеси, їх типовість, оскільки передбачає отримання інформації від опитуваної категорії людей.

Метод педагогічного експерименту – науково поставлений дослід організації педагогічного процесу в точно враховуваних умовах. Педагогічний експеримент є комплексним, оскільки передбачає поєднання методів спостереження, бесіди, анкетування, створення спеціальних ситуацій тощо на всіх етапах кожного з видів експерименту.

Метод вивчення шкільної документації та учнівських робіт. Особові справи учнів, класні журнали, контрольні роботи, зошити з окремих дисциплін, предмети, дають дослідникові об'єктивні дані, що характеризують індивідуальні особливості учнів, їх ставлення до навчання, рівень засвоєння знань, сформованості вмій та навичок.

Метод рейтингу – оцінка окремих сторін діяльності компетентними судьями (експертами).

Метод узагальнення незалежних характеристик – узагальнення відомостей про учнів, отриманих за допомогою інших методів, зіставлення цих відомостей, їх осмислення.

Метод психолого-педагогічного тестування – випробування учня на певний рівень знань, умінь або загальну інтелектуальну розвиненість за допомогою карток, малюнків, задач-шарад, ребусів, кросвордів, запитань

Метод аналізу результатів діяльності учня – аналіз результатів різних видів діяльності учня (передусім успішності, виконання громадських доручень, участі в конкурсах та ін.), який допомагає скласти уявлення про нього за реальними справами.

Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що використання цих методів індивідуального підходу не є специфічними, вони загально педагогічні. Творча задача вчителя – відібрати із загального арсеналу засобів ті, які найбільш дієві в конкретній ситуації, відповідають індивідуальним особливостям учня.

Ємець А. А., Живцова А.

АВТОБІОГРАФІЧНІ ТВОРИ В КОЛІ ЧИТАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

На уроках літературного читання учні ознайомлюються з окремими епізодами з біографії відомих письменників, щоб краще усвідомити твір та повніше його сприйняти. У чинних підручниках для початкової школи біографія письменників найчастіше подається у вигляді біографічної довідки. Аналіз підручників з читання для шкіл з українською мовою викладання